

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-121 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-53/1489-517
Karar Tarihi : 01.11.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Cemal Ökmen YÜCEL, Emine TOKGÖZ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Ahmet HASYÜNCÜ
Kayseri Organize Sanayi Bölgesi, 11. Cad. No:9 Kayseri

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Elektrik toptan satış şirketleri

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Elektrik toptan satış şirketlerinin yaz döneminde serbest tüketicilere elektrik satmayı durdurmak suretiyle birlikte hareket ettikleri iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 27.06.2012 tarih ve 5179 sayılı giren başvuru üzerine hazırlanan, 13.07.2012 tarih ve 2012-1-121/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 17.10.2012 tarih ve 2012-1-121/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Kayseri Organize Sanayi Bölgesi (KOSB) Başkanlığı tarafından yapılan başvuruda özetle;
- Serbest tüketici konumundaki organize sanayi bölgelerinin daha uygun fiyatlar nedeniyle elektrik toptan satış piyasasından elektrik tedarik ettiği,
 - 2011 sonu ve 2012 yılı başlarında piyasa fiyatlarının beklentilerinin üstünde oluşmasına rağmen organize sanayi bölgelerinin, tedarikçi elektrik toptan satış firmalarına karşı iyi niyet göstererek sözleşme fiyatlarını revize ettiği,
 - Bununla birlikte elektrik toptan satış firmalarından üretim kapasitesi ve sermaye gücü açısından önde gelenlerin 1 Temmuz 2012-31 Eylül 2012 tarihleri arasında elektrik tedarik hizmeti sunamayacaklarını bildirerek sözleşmelerini feshettikleri,
 - Yeni bir tedarikçi arayan organize sanayi bölgelerinin piyasada güçlü konumdaki hiçbir toptan satış şirketinden tedarik sağlayamadığı,
 - Bu şekilde güçlü konumdaki elektrik toptan satış şirketlerinin neredeyse tamamının benzer şekilde hareket etmesinin, piyasadaki serbestleşmeyi engellediği ve rekabet gücünü ortadan kaldırdığı
- iddia edilmiştir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğine ilişkin herhangi bir bulguya ulaşılamaması nedeniyle aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler

- (5) Dosya konusu şikâyet, elektrik toptan satış şirketlerinin birlikte hareket ederek serbest tüketicilerle satış ilişkisi kurmaktan kaçındıklarına ilişkindir. Başvuru sahibi KOSB de serbest tüketici konumunda olup, (.....) civarında işletmeye elektrik dağıtmaktadır.
- (6) Söz konusu iddialar kapsamında raportörlerce, KOSB Genel Sekreteri ile yapılan görüşmeler sonucunda, elektrik toptan satış şirketlerinin bir centilmenlik anlaşmasına dayanarak KOSB ile anlaşma yapmayı reddettiği iddiasının somut bir duyum, bilgi veya belgeye dayanmadığı, mevcut durumdan yola çıkılarak oluşturulmuş bir tahmin/iddia niteliği taşıdığı anlaşılmıştır.
- (7) Bu bağlamda, öncelikle, elektrik toptan satış şirketlerinin belli bir dönemde, yani elektrik fiyatlarının oldukça yükseldiği 2012 yılı yaz döneminde, piyasa gerçekleri sebebiyle bu tür bir davranışa yönelip yönelmediği irdelenmiştir. Bu noktada, elektrik toptan satış piyasasında faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyat dalgalanmalarının yüksek olduğu dönemlerde organize (spot) piyasalarda ticareti tercih etmesinin bir göstergesi olarak kısa vadeli spot işlemlerin ağırlıklı kısmının gerçekleştiği Gün Öncesi Piyasası'nda 2011 yılının başından itibaren yaşanan fiyat dalgalanmaları ile işlem hacmine ilişkin dosyada yer alan bilgiler incelendiğinde, şikâyete konu olan 2011 yılı Temmuz-Eylül ayı arasındaki dönemde spot piyasadaki fiyatların artış eğiliminde olduğu, 2012 yılı Nisan ayından itibaren ise ciddi bir fiyat artışı yaşandığı görülmektedir. Diğer taraftan belirtilmesi gereken bir diğer husus ise, yapısal bir dönüşüm geçiren¹ Gün Öncesi Piyasası'nda 2012 yılı içinde işlem hacminde yaşanan artıştır.

I.2. Değerlendirme

- (8) Elektrik toptan satış şirketleri ikili anlaşmalar haricinde, ağırlıklı olarak Gün Öncesi Piyasası olmak üzere Gün Öncesi Piyasası ve Dengeleme Güç Piyasası'ndan oluşan organize (spot) piyasalarda faaliyet göstermektedir. Henüz serbestleşmesi tamamlanmamış ve geçiş döneminde olan elektrik piyasasında, teşebbüsler organize piyasalarda da alıŖ-satıŖ yapmakta ve bu şekilde risklerini en aza indirme ve karlarını ençoklama yoluna gitmektedirler. Bu noktadan hareketle, ilgili dönemde teşebbüslerin, fiyatların artış eğiliminde olduğu organize (spot) piyasalarda işlem yapmaya yönelmesi, iktisadi anlamda rasyonel bir davranış biçimi olarak değerlendirilmektedir.
- (9) Bu çerçevede elektrik toptan satış şirketlerinden büyük ölçektekilerin çoğunluğunun 2012 yılı yazında KOSB'ye teklif vermekten kaçınması ve anlaşma yapmayı reddetmesinin teşebbüslerin ilgili dönemdeki piyasa gerçeklerine uygun hareket etmesinden kaynaklandığı görülmektedir. Bu davranışın; teşebbüslerin bağımsız ve piyasa parametrelerine uygun olarak gösterdikleri ve riskin yüksek olduğu bir dönemde zarar etmekten kaçınmaya yönelik olan ve birlikte hareket ederek tekel karı elde etme güdüsüyle yapılmayan bir davranış olduğu kanaatine varılmıştır.
- (10) Bu değerlendirmeler çerçevesinde özetle, KOSB ile anlaşma yapmayı reddeden elektrik toptan satış şirketlerinin aralarındaki bir centilmenlik anlaşması ya da içinde buldukları bir uyumlu eylem çerçevesinde davranmadıkları, piyasada oluşan riskleri bireysel olarak en aza indirebilmek güdüsüyle ikili anlaşmalar yerine organize piyasalarda ticaret yapmayı seçtikleri anlaşılmaktadır.

¹ 2012 yılından önce Gün Öncesi Planlama adı altında ve yapısal olarak Gün Öncesi Piyasası'ndan farklılıklar içeren bir mekanizma işletilmekteydi. Gün Öncesi Planlama'da işlemler santral bazlı yapılırken Gün Öncesi Piyasası'nda işlemler portföy bazlı gerçekleştirilmekte ayrıca Gün Öncesi Piyasası'nda talep tarafının tüketeceği yükü fiyat seviyelerine göre ayarlama imkanı bulunmaktadır.

12-53/1489-517

J. SONUÇ

- (11) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

İkinci Başkan
Prof. Dr. Metin TOPRAK

Doç. Dr. Mustafa ATEŞ

İsmail Hakkı KARAKELLE

Dr. Murat ÇETİNKAYA

Reşit GÜRPINAR